

KARTA PRACOWNI

PRACOWNIA PROJEKTOWANIA URBANISTYCZNEGO I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

1) **Kierownik pracowni:**
dr hab. inż. arch. Elżbieta Raszeja, prof. UAP

2) **Asystent:**
mgr inż. arch. Magdalena Wilczyńska

współpraca:
mgr inż. arch. Alicja Maculewicz

3) **Kontakt:**
elzbieta.raszeja@uap.edu.pl
magdalena.wilczynska@uap.edu.pl
alicja.maculewicz@uap.edu.pl

<https://uap.edu.pl/uczelnia/wydzialy/wydzial-architektury-i-wzornictwa/katedra-architektury-i-urbanistyki/pracownia-projektowania-urbanistycznego-i-planowania-przestrzennego/>

4) **Lokalizacja:**
H III/3

5) **Wydział:**
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY I WZORNICTWA

6) **Ogólna formuła prowadzenia zajęć:**

W ramach zajęć prowadzonych w pracowni studenci poznają specyfikę projektowania urbanistycznego i ruralistycznego oraz planowania przestrzennego w różnych skalach (regionalnej, lokalnej) i na różnych obszarach (duże i małe miasta, wsie). Dla rozwiązywania złożonych problemów przestrzennych prowadzone są wieloaspektowe i interdyscyplinarne badania przestrzeni i krajobrazu. Promowane jest zintegrowane podejście do procesu projektowego.

Wykłady zorientowane są na przekazanie studentom niezbędnych podstaw teoretycznych i metodologicznych oraz wskazywanie szerokiego spektrum uwarunkowań projektowania urbanistycznego, ruralistycznego i planowania przestrzennego (funkcjonalnych, społecznych, kulturowych, prawnych, ekologicznych, technicznych), a także współczesnych idei i nurtów oraz założeń i rozwiązań w zakresie projektowania urbanistycznego, planowania przestrzennego i projektowania ruralistycznego. Szczególna uwaga poświęcana jest umiejętności odczytywania specyficznych cech przestrzeni jako podstawy świadomego projektowania. Znaczące miejsce zajmują wykłady na temat historii kształtowania się struktur przestrzennych, a także. Identyfikacji i interpretacji śladów historii we współczesnym krajobrazie.

Ćwiczenia projektowe nastawione są na rozwijanie świadomości, kreatywności i umiejętności warsztatowych studentów. Założeniem jest nauka projektowania poprzez identyfikację problemów i ocenę potencjału przestrzeni. Ważny jest bowiem nie tylko efekt końcowy, ale przede wszystkim PROCES projektowania i planowania.

Prace dyplomowe magisterskie realizowane w Pracowni Projektowania Urbanistycznego i Planowania Przestrzennego dotyczą szeroko rozumianej problematyki kształtowania przestrzeni. Oznacza to rozbudowany zakres opracowań - od skali regionalnej, przez lokalną (urbanistyczną) do koncepcji architektonicznych. Prace mają charakter badawczo-projektowy. Propozycje projektowe, będące efektem pracy dyplomowej, zawsze poprzedzone są rozległymi i wszechstronnymi analizami, pogłębionymi studiami literatury, dyskusjami i rozważaniami o charakterze teoretycznym i metodologicznym. Prace dyplomowe wykonywane w Pracowni pod kierunkiem Prof. UAP dr hab. inż. arch. Elżbiety Raszei były wielokrotnie nagradzane na konkursach krajowych i międzynarodowych..

7) **Ogólne treści merytoryczne:**

W zakresie projektowania urbanistycznego:

Uwarunkowania rozwoju struktur urbanistycznych i kształtowania się krajobrazu miejskiego; Przyczyny współczesnych przekształceń przestrzeni miast (społeczne, ekonomiczne, kulturowe); Ochrona historycznych struktur urbanistycznych; Kompozycja urbanistyczna oraz percepcja przestrzeni miejskiej; Metody i narzędzia analiz urbanistyczny oraz ich zastosowanie w projektowaniu; Rozpoznanie potrzeb użytkowników i kształtowanie przyjaznej przestrzeni publicznej; Współczesne koncepcje urbanistyczne (compact city, eco-city, green city, sustainable city, creative city); Regulacja klimatu miejskiego i retencja wody (zielona i błękitna infrastruktura). Historia i tożsamość kulturowa jako potencjał kształtowania współczesnych struktur urbanistycznych.

W zakresie projektowania ruralistycznego:

Rozpoznanie i rejestracja zasobów krajobrazu i dziedzictwa kulturowego wsi. Specyfika przyrodnicza, przestrzenno-krajobrazowa, kulturowa, gospodarcza i społeczna obszarów wiejskich, klasyfikacja funkcjonalna; Czynniki determinujące funkcjonowanie i rozwój obszarów wiejskich; Historia rozwoju osadnictwa wiejskiego na ziemiach polskich; Charakterystyczne typy rozplanowania wsi, podziału i układu gruntów oraz formy zieleni komponowanej. Identyfikacja współczesnych tendencji rozwojowych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń dla krajobrazu wiejskiego oraz architektury wsi; Zasady kształtowania krajobrazu i architektury wsi.

W zakresie planowania przestrzennego:

Cele, funkcje i zakres planowania przestrzennego; Aspekty społeczne i ekonomiczne w planowaniu przestrzennym; Struktura i prawne uwarunkowania planowania przestrzennego w Polsce; Metodologia sporządzania opracowań planistycznych (koncepcja zagospodarowania przestrzennego regionu w ujęciu funkcjonalnym, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego); Planowania i zarządzanie przestrzenią na obszarach metropolitalnych, na terenach podmiejskich aglomeracji miejskich oraz w regionach nieurbanizowanych o zróżnicowanym poziomie i kierunkach rozwoju; Zasady kreowania ładu kompozycyjnego i funkcjonalnego, ochrony krajobrazu, zachowania stabilności ekologicznej i tożsamości kulturowej. Współczesne idee i koncepcje rozwojowe (rozwój zrównoważony, rewitalizacja obszarów zurbanizowanych, odnowa wsi).

8) **Język wykładowy:**

POLSKI, ANGIELSKI

9) **Realizowane przedmioty:**

Pracownia prowadzi zajęcia obowiązkowe dla studentów I i II stopnia na kierunku Architektura według "starego" (nabór 2018, 2019) i "nowego" (nabór 2020, 2021) programu studiów, a także zajęcia w ramach przedmiotów realizowanych w ramach "pracowni wyboru".

I stopień (inżynierski)

- **Projektowanie ruralistyczne** (sem. 6., wykłady) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*
- **Projektowanie na terenach nieurbanizowanych** (sem. 6, ćwiczenia) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*
- **Teoretyczne podstawy planowania przestrzennego** (sem. 8, wykłady) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*
- **Projektowanie urbanistyczne i podstawy planowania przestrzennego** (sem. 8, ćwiczenia) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*

II stopień (magisterski)

- **Teoria planowania przestrzennego** (sem. 1, wykłady) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*
- **Planowanie przestrzenne** (sem. 1, ćwiczenia) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*
- **Projektowanie struktur podmiejskich** (sem. 2, ćwiczenia) - *zgodnie z Kartą przedmiotu*

- **Metodyka pracy naukowej** (sem. 3, wykłady) - zgodnie z Kartą przedmiotu

W ramach "pracowni wyboru" prowadzone są zajęcia z przedmiotów:

- **Projektowanie urbanistyczne** (I st. sem. 6, II st. sem. 1 i 2) - zgodnie z Kartą przedmiotu
- **Projektowanie zintegrowane** (II st., sem. 3) - zgodnie z Kartą przedmiotu
- **Magisterskie seminarium dyplomowe** (II st., sem. 3 i 4) - zgodnie z Kartą przedmiotu
- **Magisterska pracownia dyplomowa** (II st., sem. 3 i 4) - zgodnie z Kartą przedmiotu

Dla realizacji ww. przedmiotów zalecana jest literatura

Podstawowa:

- Alexander Ch., 2008: Język wzorców. A pattern language. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008
- Böhm A., O czynniku kompozycji w planowaniu przestrzeni, Politechnika Krakowska, Kraków 2016
- Chowaniec M., Zarys teorii i zasad kształtowania osiedli i terenów wiejskich. Wyd. Politechniki Krakowskiej, Kraków 1986
- Cullen G., Obraz miasta. Wydanie skrócone (The Concise Townscape). Wyd. Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN, Lublin 2011
- Czarnecki W., Planowanie miast i osiedli, PWN 1968
- Kamiński Z. J., Współczesne planowanie wsi w Polsce. Zagadnienia ruralisty. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2008
- Kowicki M., Wieś przyszłości jako alternatywa osadnicza miasta. Politechnika Krakowska, Monografia 222, Kraków 1997
- Lynch K., Obraz miasta. Archivolta, 2011
- Niedźwiecka-Filipiak I., Wyróżniki krajobrazu i architektury wsi Polski południowo-zachodniej. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2009
- Niewiadomski Z. Planowanie Przestrzenne, Zarys systemu. Warszawa 2004
- Nowak M.J. Sporządzanie i uchwalanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, C.H. Beck, 2013
- Raszeja E., Procedury i instrumenty kształtowania krajobrazu na obszarach wiejskich Wielkopolski w aspekcie integracji z Unią Europejską. Wyd. Zarysy WA PP, Poznań 2002
- Raszeja E., Ochrona krajobrazu w procesie przekształceń obszarów wiejskich. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań 2013
- Raszeja E., Szczepańska M., Gałęcka-Drozda A., de Mezer E., Wilkaniec A., Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego w zintegrowanym planowaniu rozwoju. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2022.
- Raszeja E., Wilkaniec A., de Mezer E., Krajobraz i dziedzictwo kulturowe wsi w aglomeracji poznańskiej. Biblioteka Aglomeracji Poznańskiej Nr 3, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2010
- Rzymkowski A., Chowaniec M., Ruralistyka. Arkady, Warszawa 1972
- Solarek K., Urban design in town planning. Current issues and dilemmas from the Polish and European perspectives. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej. Warszawa 2019
- Wejchert K., Elementy kompozycji urbanistycznej. ARKADY, Warszawa 1984
- Wysocka E. (red.), System studiów i planów zagospodarowania przestrzennego po reformie administracyjnej państwa. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa 2000
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz. U. Nr 80, poz. 727.
- Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2023 r., poz. 1668
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. Nr 162, poz. 1568.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Dz. U. Nr 92, poz. 880.
- Ustawie z dnia z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, Dz. U. z 2015 r. poz. 774.

Uzupełniające:

- Architektura niedostrzegana. Budownictwo folwarczne Wielkopolski, praca zbiorowa pod red. T. Jakimowicz, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Poznań 1994
- Bogdanowski J., Kompozycja i planowanie w architekturze krajobrazu. Ossolineum, Kraków 1976
- Böhm A., Planowanie przestrzenne dla architektów krajobrazu. Politechnika Krakowska, Kraków 2006
- Bogusz W., Projektowanie architektoniczne i budownictwo regionalne. WSiP S.A., Warszawa 1999
- Czerwiński T., Budownictwo ludowe w Polsce. Sport i Turystyka – MUZA SA, Warszawa 2008
- Gospodarka przestrzenna gmin. Poradnik, T. I-III, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie. Fundusz Współpracy, Brytyjski Fundusz Know-How, Kraków 1998
- Fikus M., Przestrzeń w zapisach architekta. Zebra, Poznań-Kraków 1999
- Gorlach K., Socjologia obszarów wiejskich, problemy i perspektywy. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2004.
- Jałowiecki B., Społeczne wytwarzanie przestrzeni. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2010
- Kaleta A., Rewitalizacja obszarów rustykalnych Europy, Tom I. Ossolineum, Wrocław- Warszawa-Kraków 1996.
- Każde miejsce opowiada swoją historię czyli rzecz o dziedzictwie wiejskim. Fundacja Fundusz Współpracy Program AGROLINIA, Poznań 2001.
- Kowicki M., Współczesna agora. Wybrane problemy kształtowania ośrodków usługowych dla małych społeczności lokalnych. Wyd. Politechniki Krakowskiej, Kraków, 2003.
- Kultura ludowa Wielkopolski, (red.) J. Burszta. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1960
- Pawłowska K., Przeciwdziałanie konfliktom wokół ochrony i kształtowania krajobrazu: partycypacja społeczna, debata publiczna, negocjacje. Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków 2008.
- Powiat poznański. Jakość przestrzeni i jakość życia. Praca zbiorowa pod red. T. Kaczmarka i A. Mizgajskiego. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2008
- Raszeja E., Ochrona architektury i krajobrazu wsi. (w): Rozwój obszarów wiejskich w perspektywie integracji z Unią Europejską, (Red.) A. Kaleta. Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa, Instytut Socjologii UMK, SGGW, Toruń 1998
- Solarek K., Ryńska E.D., Mirecka M, Urbanistyka i architektura w zintegrowanym gospodarowaniu wodami. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2016
- Stangel M., Kształtowanie współczesnych obszarów miejskich w kontekście zrównoważonego rozwoju. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2013.
- Tłoczek I., Dom mieszkalny na polskiej wsi. PWN, Warszawa 1985.
- Wilkaniec A., Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze przestrzennej Poznania. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, 2018

10) **ECTS:**

Zgodnie z kartą przedmiotu odpowiedniego kierunku i stopnia.

11) **Kierunkowe efekty kształcenia:**

Zgodnie z kartą przedmiotu odpowiedniego kierunku i stopnia.

AUTOR OPRACOWANIA

dr hab. inż. arch. Elżbieta Raszeja, prof. UAP